

Hajahuomioita Kiasman sarjakuvanäyttelyyn ympäriltä

Periaatteessa karsastan sarjakuvia galleriassa. Sarjakuva seinille pistettynä näyttää uscin höhlältä ja irralliselta. Yllätykskseni Petri Kemppisen ja Harto Hännisen kokoama, Kiasmassa touko- ja kesäkuun taitteessa esillä ollut "Kenelle soittaisin seuraavaksi?" -näyttely uudesta suomalaisesta sarjakuvasta vältti ongelman. Yksittäisten taiteilijoiden, uusien ja vähän vanhempienkin, työt muodostivat yhteenlaitettuina kiinnostavan kokonaisuuden. Toisaalta näyttely tarjosi useita hajahuomioita ja ajatuksia kotimaisen sarjakuvan tilasta.

1) tyylien valtava kirjo

Näyttelyn perusteella suomalainen sarjakuva voi hyvin. Itse asiassa voi tippaakaan liioittelematta sanoa, että suomalainen sarjakuva ei ole koskaan ollut niin tasokasta ja monipuolista kuin nyt.

Sarjakuvataiteilijoiden tyylien ja tekniikoiden kirjo on moninainen. Monilla tekijöillä on vähintäänkin toinen jalka kuvataiteiden puolella, mikä näkyy lopputuloksessa. Pastelliliitu, guassi, ripsiväri... mahdollisuudet ovat rajattomat!

Hänniselle ja Kemppiselle on myös nostettava hattua laajasta ja yllätykskäästäkin taiteilijakaartista. Terhi Numminen, Tommi Musturi ja Christer Lindström ovat nimiä, joiden tunteminen vaatii vähintään syventäviä opintoja sarjakuvasta. Tuntemattomammatkaan tekijät eivät kuitenkaan Kiasmassa kalvenneet kokencempin konkarien rinnalla. Lupaava merkki tulevaisuuden kannalta.

2) tarinat

Pärs näyttelyssä käynyt kertoi minulle, miten hän oli hämmentynyt nähdessään konkreettisesti, miten vahvasa roolissa ihmissuhteet ovat suomalaisessa nykysarjakuvassa. "Tuntuu, että ne eivät tee paljon mistään muusta nykyisin!", kuului kommentti.

Kieltämättä varsinkin samaan tilaan pistettynä Viivi ja Wagner, Naisen kanssa, Kramppeja ja nyrjähdyskiä sekä Ma-

ria Björklundin Kaksin paljastavat yhtäläisyytensä (joskin erojakin tulee mieleen vaikka millä mitalla...). Toisaalta vaikka Pentti Otsamon ja Matti Hagelbergin töitä on kyllä melko vaikea niputtaa "ihmissuhdesarjakuvan" kategoriaan.

Onko huomioida silti jotain perää? Onko suomalainen sarjakuva liian kapea-alaista? Onko joitain inhimillisiä tai yhteiskunnallisia teemoja jäänyt käsittelemättä?

"Onko suomalainen sarjakuva liian kapea-alaista? Onko joitain inhimillisiä tai yhteiskunnallisia teemoja jäänyt käsittelemättä?"

vaa.

Välillä teknisen taituruuden ja tarinoiden epäsuhta on myös liian suuri. Tarina saattaa olla graafisesti häikäisevän upea, mutta sen sisältö kuihtuu rikkiviisaaksi symboliikkailuksi.

Toisaalta: ihmekös tuo? Täyspitkän albumin teko on taloudellisesti miltei mahdotonta, ja (hyvistä yrityksistä huolimatta) muutaman sivun tarinoihin ei aina saa samanlaista otetta kuin pitempiin tarinoihin. Eeppinen kaari jää puuttumaan.

3) käännessarjakuvan kriisi

Kuten sanottu, suomalaisella sarjakuvalla menee - aiempiin vuosikymmeniin verrattuna - verraten hyvin.

Tekijät saavat yhden apurahan silloin, toisen tällöin. Lehdet julkaisevat kotimaisia sarjakuvia kiitettävästi, ja kyllä joku hullu toisinaan sen kokopitkän albuminkin tekee.

Tilanne voi kuitenkin muuttua koska tahansa - julkaisufoorumii-

Jussi Karjalainen nuoremman omakuva on yksi hyvin toimitetun näyttelyluettelon helmistä.

AP) Jussi Karjalainen, nuoremman omakuva on yksi hyvin toimitetun näyttelyluettelon helmistä.

en puuttuessa. Viime vuosina on ilmestynyt kiitettävä määrä albumeja, mutta niistä huomattava enemmistö on ennenjulkastujen sanomalehti- ja aikakauslehtistriippien kokoelmia. Suomalaiselle sarjakuvalle omistettua, taloudellisesti kilpailukykyistä ja laajalti saatavissa olevaa lehteä ei ole. Ja Hänninen-Kemppisen luotsaama Sarjakuvastin-antologia-sarja sivuprojekteinä on menneiden talvien lumia.

Vähintään yhtä vakavana ongelmana on pidettävä jo vuosia jatkunutta käännessarjakuvan alamäkeä. Kun albumeita suomennetaan vuosittain hyvin vähän, ja nekin ovat vanhoja sarjoja tutuilta tekijöiltä (Corto, Akira, König ym.), tuoretta tavaraa ei yksinkertaisesti saa suomen kielellä.

Die hard -sarjakuvafaneille tämä ei ole ongelma. He kyllä hakevat viikoittaisen laatuannoksensa Kukunorista. Tai pyytävät Ranskaan matkaavaa ystävänsä tuomaan kilon albumeita mukanaan.

Mutta mitä tekee sarjakuvista periaatteessa innostunut ja siitä kiinnostunut pasivirtanen Outokummussa? Ellei Pasi ole harvinaisen aktiivista sorttia, hän on miltei täysin kirjastojojen valikoiden varassa.

Ja kun sarjakuvaa ei käännetä, kirjastojen sarjakuvakokoelmatkin alkavat hiljalleen vanheta, rapistua, menettää merkitystään. On kohtuutonta olettaa, että kukin kirjasto alkaisi metsästää ulkolaisia albumeja, kun suomennoksia ei tule.

Pelkoni on, että kun uusia albumeja ei käännetä suomeksi, potentiaalisille sarjakuvapiirtäjille ei ole vaikutteita ja esikuvia. Ja sitä kautta lopulta suomalainen sarjakuvakin surkastuisi ole-mattomiin.

Sarjakuvaväen olisi ilmeisesti yhdyttävä pohtimaan ajatusta käännessarjakuvien julkaisutuesta, josta etenkin takavuosi oli paljon puhetta. Ilmiselvästi ongelmalle on tehtävä jotakin.

Ongelman voi kääntää toisinkin päin: kaikki on sarjakuvaväestä itsestään kiinni. Tällaisessa tilanteessa jokainen uusi Pole ja Vacuum, Ubusta, Glömpistä ja Navoista nyt puhumattakaan, on tervetullut ja elintärkeä lisä suomalaisen sarjakuvaelämään.

Paljon on tehtävissä, jos vain uskomme siihen. ■

Ville Hänninen